

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ»**

СХВАЛЕНО

вченою радою Комунального закладу
«Інститут післядипломної педагогічної
освіти Чернівецької області»
Протокол № 2 від 26.03.2026 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказ Комунального закладу «Інститут
післядипломної педагогічної освіти
Чернівецької області»
від «27» березня 2026 р. № 53/09
Директор КЗ «ІППОЧО»
_____ Наталія КУРИШ

ПРОГРАМА

**підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів
загальної середньої освіти
«СУЧАСНЕ НАСТАВНИЦТВО: НАБУТТЯ (ВДОСКОНАЛЕННЯ)
ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЩОДО ЕФЕКТИВНОГО
СУПРОВОДУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ»**

Розробники: Комунальний заклад «Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області» (Цуркан М.В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки, психології та теорії управління освітою КЗ «ІППОЧО»; Венгринюк О.В., старший викладач кафедри педагогіки, психології та теорії управління освітою КЗ «ІППОЧО»).

Напрямок підвищення кваліфікації: набуття (вдосконалення) компетентностей з провадження наставницької діяльності.

Розроблено на основі типової програми: Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників щодо набуття (вдосконалення) компетентностей із здійснення наставницької діяльності (наказ МОН України від 02.05.2023 № 516).

Термін дії програми: з 27.03.2026 – до 26.03.2031.

Рецензенти:

Омельчук Сергій, доктор педагогічних наук, професор, перший проректор Херсонського державного університету.

Унгурян Ірина, кандидат педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, психології та теорії управління освіти КЗ «ІППОЧО».

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми. Освіта як одна з важливих сфер людського життя, яка формує майбутнє покоління нашого суспільства, максимально осучаснюється і трансформується задля підвищення рівня надання освітніх послуг відповідно до запитів та потреб суспільства. Ключовою особою в зазначеному процесі є педагог – як досвідчений, так і молодий, тому кожен із них потребує відповідного супроводу та необхідних знань та умінь щодо ефективної взаємодії з усіма учасниками освітнього процесу.

Професійна підтримка педагогічних працівників через впровадження наставництва сприяє професійно-педагогічній адаптації молодих учителів (зокрема тих, яких уперше призначено на посаду педагогічного працівника) до умов педагогічної діяльності та освітнього середовища. Наставництво як спосіб передачі педагогічного досвіду, професійних знань і методичних умінь забезпечує формування професійних компетентностей молодих фахівців, їхньої педагогічної майстерності та творчого підходу до організації освітнього процесу.

У процесі проходження педагогічної інтернатури новопризначений педагогічний працівник у супроводі досвідченого наставника професійно зростає, засвоюючи ключові механізми співпраці як з колегами, так і з учнями, батьками, що в свою чергу допомагає інтернові впевнено та креативно здійснювати педагогічну діяльність. Наставництво є основою формування сприятливого мікроклімату та відчуття соціально-психологічного комфорту для молодого вчителя, його прагнення постійно розвиватися і вдосконалюватися з метою досягнення високого рівня фахової майстерності.

Професійна підтримка, консультативна допомога, спільне планування освітньої діяльності та рефлексія педагогічної практики – основні складники наставництва, упровадження яких комплексно і всебічно забезпечує розвиток інноваційного мислення інтерна, його здатність застосовувати нові підходи, методи й технології під час здійснення освітнього процесу.

Програма складена відповідно до Професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», що затверджений наказом Міністерства освіти і науки України від 29 серпня 2024 року №1225, Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників щодо набуття (вдосконалення) компетентностей із здійснення наставницької діяльності (наказ МОН України від 02.05.2023 № 516).

Програму розроблено з урахуванням законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту»; розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 988-р «Про затвердження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року»; постанов Кабінету Міністрів України: від 21 серпня 2019 року № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних та

науково-педагогічних працівників» (зі змінами), від 30 вересня 2020 року № 898 «Про затвердження Державного стандарту базової середньої освіти», від 25 липня 2024 року № 851 «Про затвердження Державного стандарту профільної середньої освіти»; наказу Міністерства освіти і науки України від 16 липня 2018 року № 776 «Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти», інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність вчителя та з урахуванням європейського вектора розвитку освіти України, стратегії реформування галузі освіти в Україні, новітніх зарубіжних і вітчизняних наукових розробок, кращих практик у галузі освіти та професійного розвитку педагогів відповідно до сучасних викликів суспільства й освіти.

Цільова група: учителі 7-9 та пілотних (10) класів закладів загальної середньої освіти (з досвідом педагогічної діяльності, як правило, не менше п'яти років).

Обсяг програми: 15 годин (0,5 кредита ЄКТС).

Особливості реалізації програми: немає.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: інституційна (очна, дистанційна, очна з використанням можливостей дистанційних технологій навчання).

Мета підвищення кваліфікації: розвиток професійних компетентностей учителів 7-9 класів та пілотних (10) класах (з досвідом педагогічної діяльності, як правило, не менше п'яти років), що необхідні для здійснення наставницької діяльності у закладах загальної середньої освіти.

Завдання підвищення кваліфікації:

– забезпечити розвиток професійних компетентностей педагогічних працівників, які здійснюють наставницьку діяльність, зокрема таких, як емоційно-етична, педагогічного партнерства, здатність до навчання впродовж життя;

– ознайомити з нормативно-правовими документами, що визначають мету, завдання наставництва та педагогічної інтернатури в Україні;

– опрацювати теоретичні й практичні засади наставництва в Україні та закордонних освітніх системах;

– сприяти засвоєнню змісту структурних компонентів профілю педагога-наставника;

– формувати професійні якості та вміння задля якісного здійснення наставницької діяльності;

- забезпечувати супровід і підтримку інтерна в педагогічній діяльності;
- навчати добирати та застосовувати інструменти щодо вивчення професійних потреб інтерна;
- здійснювати вибір та ефективно поєднання видів, форм і методів організації наставницької діяльності;
- розвивати здатність і готовність до створення програми та звіту педагогічної інтернатури (спільно з інтерном);
- удосконалювати вміння результативної взаємодії з учасниками освітнього процесу та іншими суб'єктами освітньої діяльності на партнерських засадах.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

Б2. Емоційно-етична компетентність

Б.2.1.Здатність усвідомлювати особисті відчуття почуття, емоції, потреби та емоційні стани інших учасників освітнього процесу, керувати власними емоційними станами

Б.2.2.Здатність конструктивно й безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу

Б3. Компетентність педагогічного партнерства

Б3.1.Здатність до суб'єкт-суб'єктної взаємодії із здобувачами освіти в освітньому процесі

Б3.2.Здатність залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства

Б3.3.Здатність працювати в команді із залученими фахівцями для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами

Д1. Здатність до навчання впродовж життя

Д1.1. Здатність здійснювати власний професійний розвиток, отримувати підтримку від колег.

Очікувані результати підвищення кваліфікації:

За підсумками навчання слухачі

поглиблюють знання щодо

- переваг і викликів наставницької діяльності;
- ключових засад організації та здійснення наставницької діяльності;
- суті структурних компонентів профілю педагога-наставника;
- основних принципів, видів, форм, етапів взаємодії з інтерном;
- чинників успішної професійної адаптації інтернів;
- аспектів супроводу й підтримки молодого вчителя;
- андрагогічних принципів у роботі з інтернами;
- змісту нормативно-законодавчих документів, що визначають мету та завдання наставництва та педагогічної інтернатури в Україні.

удосконалять уміння та навички:

- здійснювати самооцінювання необхідних компетентностей для ефективного наставництва;
- забезпечувати супровід та підтримку професійного розвитку інтернів задля набуття (вдосконалення) ними педагогічної майстерності; самооцінювання професійної діяльності;
- обирати та застосовувати ефективні форми і методи наставництва;
- сприяти створенню комфортних умов для професійної діяльності інтернів;
- розробляти спільно з інтерном програму і звіт проходження педагогічної інternатури;
- добирати та застосовувати інструменти для визначення рівня сформованості професійних компетентностей; визначення індивідуальних потреб інтернів;
- проводити моніторинг виконання програми педагогічної інternатури;
- налагоджувати ефективну взаємодію з усіма учасниками освітнього процесу та іншими суб'єктами освітньої діяльності на партнерських засадах.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації:

Оцінювання результатів підвищення кваліфікації здійснюється на засадах *об'єктивності, прозорості та відповідності очікуваним результатам освітньої програми*. Система оцінювання має *комплексний характер* і спрямована на перевірку як рівня засвоєння теоретичних знань, так і рівня сформованості практичних професійних компетентностей слухачів.

- *Шкала оцінювання:* 100-бальна.
- *Об'єкт оцінювання:* рівень засвоєння теоретичного матеріалу та результати виконання практичного завдання.

Компонент оцінювання	Складники та активності	Максимальний бал
Практичний блок	Виконання практичного завдання	30
Теоретичний блок	Тестування після кожного модуля (модульний експрес-контроль)	10*2 = 20
	Підсумкове тестування	50
Усього:		100

Критерії оцінювання практичного завдання.

Результати виконання практичного завдання визначаються за такими показниками:

- релевантність: відповідність змісту роботи поставленим вимогам.
- практичність: можливість реального застосування розробленого завдання у професійній діяльності.
- якість оформлення: повнота, чітка структура та логіка подання матеріалу.

Контроль теоретичної підготовки:

Модульний експрес-контроль: проміжне тестування після кожного модуля (по 5 запитань закритого типу з однією правильною відповіддю).

Підсумкове тестування: комплексний тест із 20 завдань різних рівнів складності:

- з вибором однієї правильної відповіді з 4 запропонованих – 10 завдань (20 балів);
- з вибором двох правильних відповідей із 5 запропонованих – 5 завдань (10 балів);
- на встановлення логічних пар (відповідностей) або послідовності дій – 5 завдань (20 балів).

Умови успішного проходження курсу.

Для отримання сертифіката необхідно виконати такі умови: набрати мінімальний бал за практичний блок – більше 15, обов'язково виконати модульні експрес-контролі й підсумкове тестування та в кінцевому результаті одержати загальний бал – не менше 60.

Формула виведення загального балу:

Загальний бал = ПЗ +Т1+Т2+ПТ, де

ПЗ – практичне завдання (0-30 балів)

Т1 – експрес-тестування за Модулем 1 (0-10 балів)

Т2 – експрес-тестування за Модулем 2 (0-10 балів)

ПТ – підсумкове тестування за весь курс (0-50 балів)

Підсумкова шкала:

90–100 – відмінно;

75–89 – добре;

60–74 – задовільно;

0–59 – незадовільно (не зараховано).

Документ про підвищення кваліфікації: сертифікат.

Вартість: 375 грн.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Програмою передбачено інтерактивні лекційні заняття, що побудовані на засадах партнерства та активного діалогу. Під час теоретичного блоку слухачі не лише ознайомляться з нормативною базою та міжнародним досвідом, а й

долучаться до дискусій, розв'язання ситуаційних завдань (кейсів) та спільного аналізу можливих помилок під час здійснення наставництва.

Особливістю практичних занять є виконання вправ, аналіз конкретних ситуацій, розв'язання професійних кейсів.

Самостійна робота включає індивідуальну роботу з нормативним документами, методичними матеріалами.

Підсумкові заходи передбачають презентацію самостійно виконаних завдань із обговоренням їх у групах, а також проходження підсумкового тестування.

Зміст програми структуровано у два навчальні модулі, що охоплюють шість взаємопов'язаних тем.

Протягом навчання слухачі виконують практичне завдання (30 балів), два експрес-тестування після кожного модуля (2*10 = 20 балів) та підсумковий тест із 20 питань (50 балів). Максимальна кількість балів, яку можуть отримати слухачі, опанувавши програму – 100 балів. Прохідний бал > 60. Учасники, які успішно пройшли навчання та склали підсумковий тест, отримують сертифікат.

Кількість годин, що відведено на засвоєння змісту Програми, складає 15 год, з них: 4 год – лекційні заняття, 8 год – практична робота, 1 год – самостійна робота, 2 год – підсумкові заходи, які розподілено в такий спосіб: по 0,5 год на виконання експрес-тестувань після кожного модуля та 1 год на виконання підсумкового тестування.

Навчально-тематичний план

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
МОДУЛЬ 1. НАСТАВНИЦТВО ЯК СКЛАДНИК ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ					
Тема 1.1. Цінність наставництва для освіти та професійного розвитку педагогічних працівників.	2				2
Тема 1.2. Профіль наставника: професійні компетентності та ролі.		2	1		3
Тема 1.3. Організація процесу наставництва в закладі		2		0,5	2,5
Разом за модулем 1	2	4	1	0,5	7,5
МОДУЛЬ 2. НАСТАВНИЦТВО В КОНТЕКСТІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ІНТЕРНАТУРИ					

Тема 2.1. Нормативно-правове забезпечення функціонування педагогічної інтернатури в Україні.	2				2
Тема 2.2. Професійна адаптація інтерна до педагогічної діяльності.		2			2
Тема 2.3. Розроблення та реалізація програми педагогічної інтернатури.		2		0,5	2,5
Разом за модулем 2	2	4		0,5	6.5
Підсумкові заходи				1	1
Усього	4	8	1	2	15

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. НАСТАВНИЦТВО ЯК СКЛАДНИК ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Тема 1.1. Цінність наставництва для освіти та професійного розвитку педагогічних працівників.

Поняття про наставництво. Мета і завдання наставництва в освіті. Наставництво в закордонних освітніх системах (досвід європейських країн). Досвід наставництва в Україні. Диференціація понять «наставництво», «коучінг», «супервізія» тощо. Переваги та виклики впровадження наставництва в закладах освіти та для професійного розвитку педагогічних працівників.

Здійснення порівняльного аналізу систем наставництва в трьох європейських країнах (на вибір) шляхом заповнення таблиці: «Підтримую» / «Заперечую». Розроблення мінімоделі наставництва для закладу освіти з використанням досвіду проаналізованих країн. Вправа «10 запитань-ключів наставника».

Тема 1.2. Профіль наставника: професійні компетентності та ролі.

Передумови успішного наставництва. Структурно-змістові складові профілю педагога-наставника: цінності, комунікативні й організаційні навички, уміння підтримувати та мотивувати, здатність до співпраці, відповідальність і професійна етика, обізнаність в інформаційних технологіях, здатність до критичного мислення та рефлексії, емоційна стабільність, інноваційність,

здатність до самооцінювання і самовдосконалення, дотримання академічної доброчесності тощо. Інструменти запобігання вигоранню наставника. Характеристика основних ролей педагога-наставника: фасилітатор, консультант, тренер та інші. Самооцінювання педагогічним працівником компетентностей, необхідних для ефективного наставництва.

Визначення ключових компонентів ефективного наставництва «Піраміда можливостей і рішень». Вправа «Ідеальний наставник: учора – сьогодні – завтра». Психологічний арсенал наставника: техніки відновлення. Аналіз педагогічних ситуацій.

Тема 1.3. Організація процесу наставництва в закладі.

Принципи наставництва (добровільність, гуманізм, людиноцентризм, партнерство, відкритість, конфіденційність, об'єктивність, прогностичність). Види наставництва: формальне та неформальне наставництво. Форми 10 наставництва: індивідуальне, групове, онлайн-наставництво. Методи наставництва (бесіда, спостереження, SWOT-аналіз, метод кейсів, проблемні та проєктивні методи, рефлексія тощо). Етапи наставницької діяльності: планування, моніторинг, аналіз, застосування. Особливості проведення наставницьких зустрічей (консультування, рефлексія та зворотний зв'язок). Конструктивний зворотний зв'язок. Роль стилів спілкування для наставницької діяльності. Мовно-комунікативні акценти під час наставництва (недискримінація та повага до відмінностей, етика спілкування тощо).

Створення чек-листа для наставника. Вправа «Секрети успішного наставництва: слово+дія».

МОДУЛЬ 2. НАСТАВНИЦТВО В КОНТЕКСТІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ІНТЕРНАТУРИ

Тема 2.1. Нормативно-правове забезпечення функціонування педагогічної інтернатури в Україні.

Нормативно-правова база організації педагогічної інтернатури в закладі освіти (Закон України «Про повну загальну середню освіту», Положення про педагогічну інтернатуру). Мета і завдання педагогічної інтернатури. Роль керівників (директорів) закладів освіти щодо впровадження педагогічної інтернатури. Вплив автономії закладу освіти й академічної свободи на функціонування педагогічної інтернатури. Основні документи під час педагогічної інтернатури: наказ про організацію педагогічної інтернатури, програма педагогічної інтернатури, звіт про виконання програми педагогічної інтернатури.

Опрацювання зразків документів з організації та провадження педагогічної інтернатури: накази, плани роботи; характеристика їхньої структури та ключових

складників; коригування змісту представлених документів, доповнення їх необхідною інформацією.

Тема 2.2. Планування індивідуальної траєкторії професійного розвитку педагога-інтерна

Поняття «професійна адаптація інтернів» і види професійної адаптації. Чинники, що впливають на успішну адаптацію інтернів до педагогічної діяльності. Проблеми адаптації інтернів та шляхи їх вирішення. Андрагогічний підхід до роботи з інтернами. Професійний імідж наставника і вплив колективу закладу освіти на професійно-педагогічну адаптацію інтернів. Права й обов'язки педагога-наставника та інтерна.

Опрацювання анкет інтернів «Мій ідеальний наставник» та визначення найбільш дієвих технік взаємодії наставника з молодим учителем. Складання пам'ятки для інтерна.

Тема 2.3. Розроблення та реалізація програми педагогічної інтернатури.

Діагностування рівня сформованості загальних і професійних компетентностей, визначення індивідуальних професійних потреб інтерна для розроблення програми педагогічної інтернатури (з використанням Професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти»). Орієнтовні складники та приклади програми педагогічної інтернатури. Особливості реалізації та моніторинг виконання програми педагогічної інтернатури. Підготовка звіту про виконання програми педагогічної інтернатури. Орієнтовні складники звіту. Шляхи подальшого професійного розвитку інтерна.

Розроблення програми педагогічної інтернатури відповідно до нормативно-законодавчих документів. Аналіз програм і звітів інтернів. Складання дорожньої карти професійного зростання молодого вчителя після завершення ним інтернатури «Шлях до педагогічної майстерності».

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

Практичне завдання №1

Тема. Практичні засади наставництва

Мета: окреслити професійні компетентності та особистісні якості наставника; визначити роль наставника у професійній підтримці інтерна; проаналізувати рівень сформованості професійних компетентностей молодого вчителя.

Завдання:

- створити профіль наставника;
- скласти план роботи наставника;
- розробити анкету оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей інтерна.

Формат виконання: документ MS Word або PDF (обсяг до 1 сторінки).

Практичне завдання № 2

Тема. Планування індивідуальної траєкторії професійного розвитку педагога (інтерна, молодого вчителя)

Мета: розробити індивідуальний плани професійного розвитку педагога-інтерна

Завдання:

- скласти опитувальник для визначення професійних потреб педагога-інтерна;
- сформулювати SMART-цілі педагога-інтерна;
- створити проєкт індивідуального плану розвитку інтерна;

Формат виконання: документ MS Word або PDF: таблиця/схема/презентація (обсяг до 1 сторінки).

Практичне завдання №3

Тема: Ефективна взаємодія наставника та інтерна

Мета: розвинути навички ефективної комунікації та надання зворотного зв'язку.

Завдання:

- розробити приклади (зразки) завдань, спрямованих на проведення рефлексії/ зворотного зв'язку (наставник-інтерн)
- розв'язати кейси професійної взаємодії (педагогічні ситуації)

Формат виконання: документ MS Word або PDF (обсяг до 1 сторінки).

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Державний стандарт базової середньої освіти. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF#Text>. (дата звернення: 05.02.2026).

2. Закон України «Про повну загальну середню освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>. (дата звернення: 05.02.2026).

3. Інструктивно-методичні рекомендації щодо запровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах загальної середньої освіти. 2024. 61 с. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2024/05/21/Instruktyvno.metodychni.rekomendatsiyi.shcho.do.SHI.v.ZZSO-22.05.2024.pdf>. (дата звернення: 05.02.2026).

4. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 р. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text>. (дата звернення: 05.02.2026).

5. Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» : Наказ Міністерства освіти і науки України від 29 серп. 2024 р. № 1225. URL: https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/646-ilovepdf_merged.pdf. (дата звернення: 05.02.2026).

6. Про затвердження Положення про педагогічну інтернатуру : Наказ Міністерства освіти і науки України від 25 жовтня 2021 р. № 1128. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1670-21#Text> (дата звернення: 03.03.2026).

Основна література

1. Концепція «Нова українська школа». URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>. (дата звернення: 05.02.2026).

2. Марчук А. Андрагогіка: навч. посіб. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 300 с.

3. Нова українська школа: від теорії до практики: збірник статей II Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю Чернівці : ІППОЧО, 2023. 404 с.

4. Новик І., Венгловська О. Наставництво: професійна підтримка та розвиток педагогів. Київ. УІРО. 2023. 111 с.

5. Педагогічна інтернатура: разом до професійного зростання За ред. А. Черній; відпов. за вип.: О. Лютко, О. Люшин. Рівне: РОІППО, 2023. 105 с.

6. Педагогічна інтернатура. Щоденник наставника О. Токар, Г. Васьків, О. Низьолик. Львів: БОНА, 2025. 284 с.

7. Педагогічна інтернатура як чинник первинної адаптації молодого спеціаліста Братко М., Сіменик Є. *Педагогічні науки*, 2025, с. 65–74.

8. Програма шкільного наставництва в Україні : посібник. British Council. 66 с.

9. Савич Ж. В. Наставництво як інструмент адаптації нових працівників у закладах освіти : практикум. К. : Київ, ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 52 с.

10. Толочко С. Науково-методична компетентність наставника як провідний інструмент взаємодії, ефективності та спадкоємності педагогічних традицій. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип 36, том 3, 2021. С. 222-228.

11. Цуркан М., Унгурян І. Педагогічна інтернатура: як «втримати» молодого вчителя в школі. *Педагогічна освіта: Теорія і практика. Психологія. Педагогіка.*, (43 (1), 94–99. 2025. URL: <https://pedosvita.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/451>

Додаткова література

1. Платформа «Нова українська школа». URL:<https://nus.org.ua/2023/04/05/tilky-lyudyna-yaka-polyubyt-profesiyu-vchytelya-zalyshytsya-v-shkoli-shho-take-pedagogichna-internatura-ta-yak-vona-pratsyuye-v-ukrayini/> (дата звернення: 05.02.2026).
2. Публікації Українського інституту розвитку освіти. URL: <https://uied.org.ua/publikaczi/>. (дата звернення: 05.02.2026).
3. Розіна Н.В. Роль наставника в побудові індивідуальної освітньої траєкторії професійного розвитку молодого вчителя. Науково-методичний посібник. Черкаси: КНЗ «ЧОПООП Черкаської обласної ради». 2021. 44 с.